

Перспективний план розвитку

Комунального закладу «Централізована публічна бібліотека Моршинської територіальної громади» Моршинської міської ради на 2021-2025рр.

Вступ

Бібліотека є базовим елементом культурної, освітньої та інформаційної інфраструктури як країни в цілому, так і територіальної громади зокрема. Важлива з точки зору розвитку мовної та інформаційної культури суспільства, вона сприяє патріотичному вихованню, формуванню стійкого інтересу до вивчення та розуміння національної історії та культури, вихованню мислездатної нації.

Зміни, що відбуваються в країні (соціальні, культурні, політичні, економічні) суттєво змінюють місце і роль бібліотеки в суспільстві, ставлять перед нею нові завдання, викликають необхідність інноваційної діяльності, пошуку сучасних форм і методів обслуговування різних груп користувачів, нових шляхів і засобів функціонування, організації нових взаємовідносин з середовищем, що оточує.

Бібліотека трансформується: змінюється користувач – змінюємося ми. У зв'язку з орієнтацією діяльності бібліотеки на потреби мешканців, індивідуалізацією обслуговування користувачів, приділенням особливої уваги забезпеченню їхніх інформаційних, культурних, соціальних, побутових запитів, створюється образ бібліотеки як центру громадського життя і культурного спілкування. Сьогодні бібліотека є комунікатором між користувачами, інформацією і знаннями.

Сучасна бібліотека повинна виконувати функції провідника у світ інформації у глобалізованому цифровому суспільстві, який допомагає користувачам знаходити, аналізувати, використовувати знання й досвід попередніх поколінь і сучасників, формувати практичні навички з використання новітніх технологій, підвищувати загальний рівень інформаційної обізнаності та культури населення. Для цього бібліотека має стати клієнтоорієнтованою сервісною системою, сучасним простором діалогу і зустрічей, розвитку читання, уяви та інтересів, місцем релаксу, нейтральним майданчиком для спілкування, безпосереднім учасником з організації дозвілля населення.

Опис поточної ситуації

Комунальний заклад «Централізована публічна бібліотека Моршинської територіальної громади» Моршинської міської ради (далі Публічна бібліотека) створений відповідно до рішення Моршинської міської ради від 16.01.2021 № 56 «Про створення комунального закладу «Централізована публічна бібліотека Моршинської територіальної громади» Моршинської міської ради.

Відповідно до Статуту Публічної бібліотеки структура Публічної бібліотеки включає бібліотеки-філії Моршинської територіальної громади:

- Бібліотека-філія села Баня Лисовицька,
- Бібліотека-філія села Лисовичі,
- Бібліотека-філія села Фалиш,
- Бібліотека-філія села Довге,
- Бібліотека-філія села Станків,
- Бібліотека-філія села Задеревач,
- Бібліотека-філія села Воля Задеревацька,
- Бібліотека-філія села Горішне,
- Бібліотека-філія села Верхня Лукавиця,
- Бібліотека-філія села Нижня Лукавиця.

Фінансове забезпечення Публічної бібліотеки здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету.

Бібліотеки-філії Публічної бібліотеки розташовані в населених пунктах територіальної громади та задовільняють інформаційні, культурні та освітні потреби її мешканців.

Бібліотечний фонд становить близько 51 614 одиниць. Комплектування фондів бібліотек нашої громади за останні роки здійснювалося за програмою поповнення фондів публічних бібліотек Львівської області, регіональною програмою розвитку інформаційного простору, за державною програмою «Українська книга» та за рахунок дарунків читачів, меценатів, письменників. У 2019 та у 2020 роках на поповнення бібліотечного фонду Моршинської міської бібліотеки з місцевого бюджету було виділено відповідно 20 тис.грн. Тоді як на поповнення всіх бібліотек Стрийського району з районного бюджету було виділено у 2019 році – 50 тис.грн, у 2020 році – 30 тис.грн.

Бібліотеки надають наступні послуги:

- надання послуг з оформлення реєстраційних документів користувачів бібліотек;
- надання в тимчасове користування будь-якого документу з бібліотечних фондів у режимі абонементу;
- надання консультативної допомоги в пошуку і виборі джерела інформації;
- передплата українських газет та журналів;
- забезпечення проведення масових заходів;
- проведення екскурсій бібліотекою.

Додаткові платні послуги бібліотеками не надаються.

Штатна чисельність Публічної бібліотеки становить 13 штатних одиниць, з яких 12 бібліотечні працівники. 5 бібліотечних працівників мають базову вищу спеціальну освіту, 3 – базову вищу освіту, 3 – повну вищу освіту. В бібліотеках працює 2 бібліотечних працівників віком 18-35 років, 7 віком 36-60 років і 3 пенсіонери.

Користувачами бібліотек є близько 5 865 мешканців Моршинської територіальної громади. Відвідувачами бібліотек у 2020 році було 35104 особи. Це дещо менше ніж у попередні роки. Передумовою зниження рівня відвідуваності бібліотек є жорсткі карантинні заходи через пандемію, а також загальне зниження інтересу мешканців до читання.

Сучасна бібліотека – це інформаційний центр, в якому кожен мешканець може отримати необхідну інформацію про життєдіяльність району, області, країни, спеціальну інформацію з різних сфер діяльності. Відсутність комп'ютерної техніки в бібліотеках не дозволяє задовольнити підвищений попит до інформації мешканців громади. Для організації цієї роботи необхідно придбати комп'ютерів та ліцензійних програм, підключення до мережі Інтернет. Крім того, приміщення бібліотек потребують ремонтів, покращення системи опалення, гостро відчувається брак необхідного устаткування, оргтехніки, спеціальних меблів тощо.

Основні положення

План перспективного розвитку бібліотек Моршинської територіальної громади розроблено відповідно законів України «Про культуру», «Про бібліотеки і бібліотечну справу», Стратегії розвитку бібліотечної справи на період до 2025 року «Якісні зміни бібліотек для забезпечення сталого розвитку України» та має на меті зобразити комплекс заходів для розвитку наших бібліотек, покращення їх інформаційно-ресурсної та матеріально - технічної бази для забезпечення прав громадян на якісне бібліотечне обслуговування, загальну доступність до інформації та культурних цінностей.

План перспективного розвитку бібліотек формує місію, бачення, цінності, визначає пріоритети, завдання та основні дії для досягнення якісних змін у бібліотеках Моршинської територіальної громади.

Місія бібліотеки полягає у створенні сучасного інформаційно-культурного простору/середовища, що сприяє вихованню культурної нації через якісний інформаційний супровід, комфортний фізичний та віртуальний простір.

Бачення: Бібліотека – інтелектуальний, комунікативний, інноваційний осередок, який гнучко реагує на постійні зміни потреб та очікувань користувачів.

Цінності: сервісність та відповідальність; відкритість та доступність; почуття та повага; досконалість та інноваційність.

В перспективі ми хочемо побачити:

- оновлений «портфель послуг» із максимальним покриттям потреб користувачів;
- актуальну колекцію інформаційних ресурсів на різних носіях;
- матеріальні, технічні, інформаційні, людські, технологічні ресурси, достатні для основної діяльності бібліотеки та нововведень;
- підвищення якості обслуговування користувачів, комфортне фізичне середовище, комфортне віртуальне середовище, креативне комунікативне середовище.

На основі аналізу матеріальних, технічних, людських ресурсів, бібліотечних фондів та їх використання визначено наступні пріоритети розвитку бібліотек:

- зміцнення і модернізація матеріально-технічної бази та інформаційно-технологічної структури бібліотек;
- створення віртуального простору;
- розвиток ефективних комунікацій через партнерство та співпрацю;
- розвиток читання через систему соціального партнерства;
- запровадження клієнтоорієнтованої сервісної моделі.

Основні завдання та заходи їх реалізації

1. Зміцнення та модернізації матеріально-технічної бази та документо-інформаційних ресурсів бібліотек

Для якісного обслуговування користувачів та створення комфортних умов роботи бібліотечного персоналу виникає гостра потреба у створенні потужної сучасної матеріально-технічної бази та актуалізації документо-інформаційних ресурсів бібліотек територіальної громади відповідно до міжнародних стандартів для надання якісних бібліотечно-інформаційних послуг та універсального доступу до інформації.

Реалізація цього завдання передбачає наступні цілі:

- проведення поточних ремонтів приміщень бібліотек;
- покращення температурних умов приміщень бібліотек через запровадження енергоефективних і безпечних систем опалення та вентиляції;
- комплектування бібліотек комп'ютерною технікою та програмним забезпеченням з можливістю підключення до мережі Інтернет;
- придбання копіювально-розмножувальної техніки, проектної відео-, аудіотехніки (мультимедійне забезпечення);
- придбання сучасного бібліотечного обладнання, меблів;
- облаштування реального доступу до бібліотек осіб з інвалідністю (встановлення пандусів, розширення входних та міжкімнатних дверей);
- забезпечення бібліотек пожежно-охоронною сигналізацією;
- систематичне поповнення та оновлення бібліотечних документо-інформаційних ресурсів з урахуванням потреб користувачів;
- створення сприятливих умов для державно-приватницьких зв'язків з метою залучення ресурсів на модернізацію матеріально-технічної бази та поповнення бібліотечних фондів.

2. Створення віртуального простору

Важливим для визначення функцій бібліотек є якісне комплектування фонду інформаційними ресурсами, в тому числі на різних носіях. Традиційними джерелами комплектування бібліотек є: придбання літератури у спеціалізованих видавництвах, передплата українських періодичних видань та подарунки приватних осіб. З іншого боку, швидкий розвиток та розповсюдження електронних книжок, бажання користувачів читати електронні книжки дає поштовх бібліотекам для більш ефективних та сучасних шляхів придбання та використання електронних ресурсів.

Інформаційні технології дозволяють запроваджувати цифрові послуги поряд з традиційними бібліотечними, що сприяє залученню більшої кількості користувачів і гарантує їм відкритий та безпечний доступ до інформаційних ресурсів.

Реалізація цього завдання передбачає наступні цілі:

- створення електронного бібліотечно-інформаційного простору через впровадження автоматизованої інформаційної бібліотечної системи, створення автоматизованих робочих місць та електронного каталогу;

- придбання електронних видань та аудіокниг;
- забезпечення надання відкритого доступу до електронних видань через розробку та впровадження механізму надання доступу до електронних видань, системи обслуговування з наданням онлайн-послуг та безперешкодного доступу до них людей з інвалідністю;
- організація різноформатного медіапростору через розширення видового складу фондів;
- поширення інформації про діяльність бібліотек та бібліотечні послуги в інтернет-просторі через створення офіційних сторінок у соціальних мережах (Facebook-сторінки) та вебсайту.

3. Розвиток ефективних комунікацій через партнерство та співпрацю

Відвідувачами бібліотек «Централізована публічна бібліотека Моршинської територіальної громади» Моршинської міської ради є усі мешканці територіальної громади, для яких створюються умови для активного залучення до діяльності бібліотек. Необхідно зазначити, що бібліотека також є основою для взаємодії між громадою та місцевою владою. Таким чином, ефективні внутрішні та зовнішні комунікації є базовим елементом для розвитку партнерства, просування спільних цінностей та досягнення стратегічних результатів.

Реалізація цього завдання передбачає наступні цілі:

- налагодження ефективної комунікації між бібліотечною спільнотою та органами місцевого самоврядування;
- налагодження внутрішньої комунікації між бібліотеками-філіями, які входять до складу комунального закладу;
- налагодження комунікації та започаткування практики спільних подій та заходів зі шкільними спільнотами, закладами культури територіальної громади, діловими партнерами;
- створення комфортних умов для залучення різних цільових груп користувачів, сприяння їх спілкуванню та взаємодії, реалізації міждисциплінарних і культурних проєктів;
- розробка проєктів нового дизайну приміщень бібліотек з виділенням зон індивідуальної роботи, міні-коворкінгу, просторів для культурного відпочинку, проведення лекцій, семінарів, тематичних зустрічей за участю відомих особистостей тощо;
- організація та проведення культурно-масових заходів;
- сприяння розвитку творчих здібностей молодого покоління, удосконалення роботи з обдарованими дітьми та молоддю (влаштування артвиставок, конкурсів, майстер-класів тощо);
- створення умов для охоплення бібліотечними послугами особливо вразливих категорій населення, зокрема дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які опинились у СЖО, внутрішньо переміщених осіб;
- розвиток міжнародних професійних зв'язків з метою приведення якості надання бібліотечних послуг до міжнародних стандартів;
- обмін досвіду між книгозбірнями.

4. Розвиток читання через систему соціального партнерства

Реалізація цього завдання передбачає підвищення соціальної ролі читання як процесу культурного, професійного та інтелектуального збагачення людини, формування інформаційної та технологічної грамотності, що сприятиме підвищенню якості життя окремої особи та громади, а також сталому розвитку суспільства.

Реалізація цього завдання передбачає наступні цілі:

- промоція читання, розвитку інформаційної та технологічної грамотності, локальні кампанії з залученням усіх верств населення;
- ефективна система інформування про вітчизняну видавничу продукцію з метою оптимізації поповнення бібліотечних фондів, інформування читачів про літературу та популяризацію читання;
- популяризація читання шляхом формування книжкових фондів на різних носіях з урахуванням думок і потреб мешканців;
- ініціювання ефективного партнерства на місцевому рівні задля виховання нації читачів, популяризації читання, підвищення інформаційної та технологічної грамотності;
- залучення до читання дітей, підлітків та молоді через творчо-комунікативні заходи.

5. Запровадження клієнтоорієнтованої сервісної моделі

Кінцевою метою процесу надання бібліотечно-інформаційних послуг є забезпечення потреб клієнта. Його оцінка якості сервісів, послуг та інформаційних продуктів впливає на рішення знову звертатися до бібліотеки. Персонал бібліотеки та якість обслуговування є значущим елементом сервісу – знаковим для формування першого враження про бібліотеку, оскільки поведінка співробітників асоціюється з моделлю реалізації мети й політики установи загалом. Завдяки якісному сервісу у читача як клієнта має сформуватися думка про суспільну користь і значущість бібліотеки.

Реалізація цього завдання передбачає наступні цілі:

- налагодження постійного діалогу та регулярного зворотного зв'язку для розуміння та утримання своїх користувачів;
- вжиття заходів для надання рівних можливостей усім користувачам незалежно від віку, статі, походження, фізичних можливостей;
- управління якістю послуг та покращення досвіду роботи користувачів з бібліотекою;
- складання циклу досвіду користувача, визначення операційних стандартів та стандартів досвіду користувача, можливих дефектів і перевищення очікування користувача;
- вимірювання рівня сервісності бібліотеки;
- створення умов для розвитку професійного самоусвідомлення з метою підвищення статусу бібліотекаря і бібліотеки.

Очікуваний результат

1. Формування позитивного іміджу, підвищення статусу бібліотеки та бібліотекаря.
2. Збереження і розвиток наявної мережі бібліотек.
3. Бібліотеки із сучасним приміщенням та обладнанням, що дозволяє ефективно здійснювати усі види діяльності.
4. 100% комп'ютеризація бібліотек та підключення до мережі Інтернет.
5. Залучення додаткових ресурсів на модернізацію матеріально-технічної бази бібліотек-філій.
6. Збільшення кількості користувачів бібліотечних послуг через їх урізноманітнення, покращення умов для проведення часу у бібліотеці, можливість проведення інклюзивних заходів.
7. Наявність актуального бібліотечного фонду на різних носіях інформації (традиційних та електронних).
8. Популяризація книги та бібліотеки, заохочення до читання через творчо-комунікативні заходи.
9. Бібліотека функціонує як комунікаційний майданчик.
10. Бібліотека, як майданчик для гарних ідей, де надається підтримка творчій молоді, створене дружнє та комфортне середовище для відвідування батьків з дітьми.
11. Підвищення рівня соціального включення людей похилого віку.
12. Створення нових партнерств.
13. Залучення до читання усіх верств населення, підвищення його інформаційної, культурної та технологічної грамотності.
14. Підтримка та розвиток читання, покращення рівня інформаційної культури учнівської молоді.
15. Поліпшення естетичного виховання та забезпечення передачі народних традицій наступним поколінням.
16. Поширення інформації про вітчизняну та світову видавничу продукцію.
17. Бібліотекар – це фахівець, який уміє керувати та організовувати матеріали електронної бібліотеки, виконувати завдання заціфрування і зберігання цифрових матеріалів, надавати електронні довідкові та інформаційні послуги, координувати електронний інформаційний пошук, володіти навичками контент та медіаменеджменту.